

מהני לה בדיקתה אף שאין זה מוכרח עכ"ל יבולין לומר כן מסביר דכיון דבימי הנקטה ועיבורה אינה עלולה לראות דם איך אין ריאה מה שלא תמצא דם בראש המכחיל דאפשר דבעת הזאת אף הדם שבא מחמת חולי דממלא וטענה ג"כ אין דרכו לבוא ואף שאין זה מוכרח עכ"ל לר"ך לחוש לזה אבל אם תמצא דם על לוד המכחיל נראה דאף בנעשה בדיקה זו בימי עיבורה והנקטה ג"כ חולין בהלדים ומותרת לבעלה אף בלא סו"ג ודוק בזה :

סימן ג

יקרתי קבלתי לנכון והנני להשיבו ראשית אבקשו י"י משוב לטעין עוד הפעם בקונטרסי הראשון וחזאי נפלאי כי בר מולי חנה בהרבה הערות אשר עוררני :

ובדבר בדיקת חוים בספירת ז' נקיים ובהבדיקה דהפסק טהרה אשר האריך כתיב והביא אשר גדולי האחרונים נחבצו בזה זה בכה וזה בכה ואנכי בעזר הי"ת אמינא בזה מילתא חדתא דשבור מלכא לא חמרה וזה היא דבאמת הטבע בהאשה כשתראה ראיה מרובה אי ישר קצת דם בבית הרחם שלא יא אס לא בקינות או בהמשך זמן יכלה שם מחמת היעשה וכדומה או ברחיטות ארמ היעב. ולזה כשהלכתי בדיקה לטהרות הלכתי בדיקת חוים משום דכל עיקר הבדיקה לידע אם כבר ראתה ונפל לארץ או לא ובה דבדוקת עלמה ומוצאת טהורה הוי הוכחה שלא ראתה דאם אינך ראתה ה"י נשאר קצת בארמ וכמו כן בדיקת הספירת ז"ג להסוברים דבעין חוים הוא ג"כ מטעם זה לידע אם ראתה או לא דבעין אחר לי"מ ספורים לפנינו כיון שלא בדקה עלמה מנא ידעה דטהורה היא דהא כיון דמעינה פתוח שוב אינה מרגשת כיב בליטת הדם ויכול להיות דארגשה ולא אדעתה או בהסבירא שכתבתי בקונטרסי הראשון דכיון דהראי הראשונה הייתה בהרגשה אי כל ראיות שתראה עדי תטהר ממחל אין אף בלא הרגשה אלא במה דבדוקת עלמה בבית החיטון בחוים ומוצאת עלמה טהורה הוי ראי' ברורה דלא ראתה דאם אינך ראתה ה"י נשאר דם מה בבית החיטון בארמ מקום שאין דרך הדם ללאת לגמרי א) והחולקים שסוברים דלא בעין בדיקת חוים לבעלה סוברים דבמה דבדוקת עלמה בבית החיטון ומוצאת עלמה טהורה בני דאם אינך ראתה ה"י משתייר בבית החיטון ומה שהחמירו לטהרות להלכך בדיקת חוים הוא מטעם דחיישין שמה אינה בודקת יפה בבית החיטון ואולי ראתה ונשאר מקצת דם בבית החיטון בארמ מקום ולבעלה לא חיישין לזה או דאפשר לומר דבטהרות חששו שמה ראתה ונשאר קצת דם בחוים אף שזה רחוק מאוד דאם אינך דאשתייר מסתמא ה"י נשאר גם בבית החיטון עכ"ל מפני חומר הטהרות חששו גם לזה משא"כ לבעלה לא חיישין לזה ואמרינן דאם ה"י דם ה"י נשאר קצת בבית החיטון. וכן בדיקת דהפסק טהרה שריך בה בדיקת חוים להסוברים כן הוא ג"כ משום דלריכה לידע שהפסיקה זמן מה דע"כ אי אפשר שתפסק כנראה ודרכה לפסוק קצת ואין זה הפרשה כשהיה עד שתדע שהפסיקה זמן מה ר"ל שטובל לומר שנסתם מעינה ולכן הלכתי שדבדוק בחוים כיון שאינה מוצאת שום דם בארמ כיכ שפסקה דאם אינך דלא פסקה זמן מה וראתה ועוד מעינה פתוח ה"י תמצא קצת דם בארמ דאין דרכו של הדם ללאת כולו שלא ישר אף רחש בארמ וכן יעיד הנסיון ב) ומחורן בזה רעש האחרונים שהרעשו על בדיקת חוים דלמה נלכך דהא החשש דשמה כותלי בית הרחם השמידו הדם הוי רק לטהרות ולא לבעלה והראי' לזה חמש לכחיד מהא דאינה מקולקלת למינה וכן תקשה מה

וכן משמע לשון הגמרא בידוע שהוא מן הלדים הרי דברור הדבר שזה הוי מן הלדים וכן מוכרח מדברי הרמב"ן אלו שברין האמה כתב שמומרת לבעלה אחר שתפסק הדם ולמה לאו אומר כדברים האלו גם כדן בדיקת השפופרת אלא מוכרח דבדיקת השפופרת מותרת אף בלא סו"ג כלל על דבר זה דבר חדש אשר לא שטרוה רבותינו הראשונים כל פוסקי ההלכות וישתקע ולא ישמע וכן מלמדי בהתוספתא בפ"ה בזה"ל תמצא על ראשה ה"י תמצא מפני שהוא דם המקור ועל הלדן ה"י טהורה מפני שהוא דם קינות [או כפי הגירסא שהיה הגריף מפני שהוא דם לודים] ולשון טהורה איך לפרש אלא ללאת בלא שבעה נקיים דאם בסו"ג ה"י לו לומר שמומרת להנשא וכן הראשונים כתב בזה"ל וטהורה עיין בדבריו בפרק ד' מאיסורי ביאה שהבאתי בפנים ואמת שיש להתקשקש ולומר דהתוספתא איירי בתמצא על הלדים וכמו שביארתי בפנים ובה האופן מותרת אף בלא סו"ג משא"כ בלא תמצא כלל אבל עכ"ל לדעתי אין שום חילוק בזה וטובה שתיקתן של הראשונים שחשבו של האחרונים בזה וכן כדן חליטתן במכה ג"כ מוכח מן התוספתא דבולין ברואה מחמת תשמיש אף להחירה בלא סו"ג שהרי מסיים שם בהתוספתא על דין דנאמנת לומר יש לי מכה במקור דם המכה טהור משמע דברואה דם מחמת תשמיש דתליין במכה הוי כאלו ידעין שדם זה הוא מן המכה וטהור אף הדם אף כיון שיש להתקשקש בזה כתבתי בפירוש שדעתי נוטה כן אבל בבדיקת השפופרת אין שום סבירא להלכך סו"ג וזה ברור לדעתי בלא שום ספק ויש לקיים סברא זו לדעת הראשונים והרמב"ן שהחמירו שלא לסמוך על בדיקת שפופרת בזה"ל ועכ"ל כתבו דאי עבד אין מוציין אותה מבעלה וע"ז אין עושין מעשה בזה"ל אלא שלא להוציאה מבעלה אבל להחירה בלא סו"ג אין עושין מעשה בזה"ל אף בדיעבד וכן יש לסמוך קצת סברא זו מספר האשכול שגרסא מחדש שאומר שכל ההיתר שסמנו על הבדיקה הוי משום תקנת עגונא ואיך אין לנו להחירה בלא סו"ג ודוק אח"כ גרסא ב' האשכול ומלמדי שדעתו דלהחירה לבעלה שם סו"ג שריין לה אף במכה שאין לנו יודעים אם מוציאה דם ולהחירה בלא סו"ג לר"ך שתדע שמכאן מוציאה דם ועכ"ל אין הדברים מוכרחים ועיין מ"ש לעיל בהגה"ה ג' מענין זה :

עוד בענין זה העיר הרב טובי' בבדיקת שפופרת לא מהני בימי יצתה והכל סובב הולך על קוטב אחד שהחליט דכל הדין ברואה דם מחמת תשמיש הוי ענין חשש ווסמות אבל אנכי כבר ביארתי בפנים דאין זו האיכרטיא והוי ענין אחר ואיך אין חקוק לדבריו בזה וראי' מפורשת מלמדי היפך מדבריו מהא דקאמר הגמרא בגדה דף ל"ט א' על המתניתין דכל יא יוס בחוקת טהרה ליכא אלא לרי"ו דסובר אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עכ"ל ביא יוס מודה ולמה לא קאמר הגמרא רבותא עפי אליבא דרבי אפילו לרבנן כדן ברואה מחמת תשמיש שמומרת לשמש בהנך יא יוס וכן אין בדיקתה שתעשה בהנך יא יוס לא יוצילו לה אלא ברור דלענין רואה מחמת תשמיש אין שום חילוק בין רואה בימי נדה או בימי יצתה דלא הוי כלל ענין ווסמות וכמו שביארתי בפנים [או ד"ש לומר דוכא דגופה נקבע אף בימי יצתה דהא הסיבה יכולה לגרום בכל עת ודוק וכל הראשונים שהקבו דרך דקפלה במה בשבת וקפלה בחד בשבת דף יא בגדה דאין קבעה וסת בימי יצתה לא סברי להו סברא זו ומחויבים לחנו לכוף ראשיתו תחת כפות רגליהם וכן כתב הראשונים בפירוש בספר בעלי הנפש דאף וסת דגופה אינו נקבע בימי יצתה ולראשונים שומעין] ועכ"ל בימי מניקתה ועיבורה הדין שם הגאון טובי' דלא

א) הגדה א' ואף אם ראתה ארמ עכ"ל נשתייר קצת שאינו יוצא אלא בקינות ארמ או דתוכל לראות במי הרחיבה אם יש בדם דם ואם באמת קנחה עלמה בעד וזרקה אותו באמת הפסידה בדיקתה ולריכה להמתין זמן מה לבדוק ובהבדיקה דהפסק טהרה הוי הוכחה שנסתים מעינה דכל עוד דמעינה פתוח אין יכול ארמ להתקנה מדם :

ב) הגדה ב' [ולפי זה נראה לי ברור דאם תעשה בדיקת דהפסק טהרה כדן נקי שתדחוק לארמ ותחזיק שם זמן רב שטובל לשער שאין דרך הדם צפת פתיחה המעיין להפסיק כי ותוציאו נקי דודאי י"י בדיקה טובה דמהא ראייה ברורה שפסקה שמה ומה איכפת לנו דנשאר ארמ דם בחוים הא בעינן רק לידע שפסקה דאי אפשר להיות שגם שמה תראה דם והמורן י"י נקי כיון שמומרת על פתיחת המקור אם אינך ראתה ה"י נשאר דם ה"י תמצא גם עליו ודוק בזה וכמו שהעיד כתיב נגד החורש שהביא כתיב:]

אפשר לומר ובע"כ ל"ל כן דל"כ אין לדבר סוף דאי אפשר לה לבדוק כל המקום הזה שאין עינה בארץ. ויותר נראה לי דכל הבדיקה היא מידם ומן התורה כיון שידעת שלא ראתה תוכל לסמוך ע"י דאם איתא דראתה כיון דהפסיקה זמן מה בטרה ועומדת עתה בימי יציאתה שהיא בחזקת מסולקת דמיס היתה מרגשת ויכולה לסמוך מן התורה במה שמונת לב להרגיש אם תראה [ואם היא עומדת עתה בימי נדוהה לדין שאין לנו בקיאות בימי נדוהה הא אינה לריכה ספירה וסגי לה בהפסק טרה בעלמא] וגם זה סגי ביום ראשון משפסיקה בטרה או אחרון והראיה דאם לא בדק אלא יום אחד אחרון בלבד ג"כ סומכת ע"י בדיקתו ואיך סומכת ע"י כיון שלא בדק כל היום אולי ראתה ופ"ל לארץ ואף דלא שכיח שלא יאמר כלל ע"י במשך הזמן למה לא נאמר דכלה דהם במשך הזמן ולא נאמר כלל והראיה דאיה סומכת על בדיקתה שבשמיני דדוקא בדיקתה שבשמיני מהני לה דע"כ נחברר שיום השביעי נקי משאיכא בדיקתה שבשמיני לא נחברר ע"י שיום אחד מהיום י"י נקי לגמרי דשמואל ראתה בתוך י"ג ובמשך הזמן נכלה ולא נאמר בבית החיטון כלל אלא ודאי דמן הדין הוא זה ג"כ ספירה מה שאינה מרגשת לאחר שפסקה בטרה רק שיום אחד לריכה שפרע בבירור שספרתו וי"י בתוך היום או בתחלתו או בסופו ומן הדין סגי בזה במה דמונת לב להרגיש אם תראה או לא דאשכח בדיקה כחובה בתורה ורק דחכמים הלכינו בדיקה גמורה וכיון שאינה אלא מדרבנן היכא דלא אפשר כיון בבחולה או בבירור שלנו מתירין אותה בבדיקה הקלה וסגי במה שמונת דעתה להבחין אם תראה או לא וכן כשפסיק המוך בשמך בארץ עד פתיחת המקור או הכיס הארוך שכתבתי בתשובתי הראשונה ותחבון היטב שאין דם כלל בראשו רק באותו דם שהמכה בו יאמר כחם דק ובכל המקומות י"י נקי אין לך בדיקה גדולה מזו ואף להסבירים דבדיקה היו ד"ת ג"כ באופן זה יכולים לסמוך על הרמב"ם והראב"ד דאין לר"ך בדיקת חו"ס במשך הבדיקה ולזה נראה לי ברור להחמיר העלובה הג"ל ע"י בדיקת כ"ס הארוך הג"ל ואם יהיה בהאפשרות לעשות ההפסק טרה ע"י שפירת ולחוק המוך דרך השפירת כדברי כח"ר ומשה אורו ז"ל ערך ח"י עשה כדברי כח"ר אוי מה טוב ואם לא יהיה בהאפשרות לעשות כן או אנכי עומד במקומי להחמיר העלובה הלזו בבדיקה דכ"ס ארוך הג"ל דאיכא דבכל פעם לא ימצא אלא על מקום המכה ובכל בדיקות אשר תעשה תעשה אותן עומדת כדברי כח"ר וגם תעשה כדרך ח"י עשה ותפן דעתה להרגיש אם תראה או לא ואכסא את כח"ר אשר י"יב לעיין עוד הפעם בקונטרסי הראשון בכל מה שכתבתי שם וכן בקונטרסי זה ואשר ימצא דברים טובים ויסכים עמדי אקבע בהם מסמורות להורות כן הלכה למעשה וס' העוב יאיר עיניו בתורה ואל יל מפניו דבר אמת וייללו משגיאות כעמית אהבו וכנפשו היקרה המלאה רוח דעת ויראת ה' וכנפשו אהבו המכרכי באושר אחימי בכל עניניו:

אנכי עומד במקומי דבבדיקה בחו"ס להסבירים כן הוא להחברר שכבר נסתם המעיין לגמרי דבבדיקה בארץ לגד אין ראיה דשמואל המעיין עודנו פתוח דאשכח. תשפך כנהרא וכמו שכתבתי בתשובתי ומה שתייה כח"ר בזה כמה זמן לר"ך להפסיק המעיין אם זמן מועט יהיה די שתעשה העד זמן מועט על בשרה ואם זמן מרובה ולר"ך איכא חו"ס שאם ראתה מקודם אף זמן מרובה

מה תופלת מהבדיקה לספירת הנקיים דשמואל ראתה מכבר ונפל לארץ ולקשיא זו העיר כח"ר ובהג"ל יחא דהא דאמרין דלא חיישין לבעלה שמואל העמידו כותלי בית הרחם זה באשה שראתה עתה דם ופ"ל לריכס אלו לומר דחיישין דום הרם שראתה עתה יאז כבר מהמקור איזה זמן וכותלי בית הרחם העמידו אותו ואין סביר לומר דחיישין לראייה אחרת שמואל ראתה פעם אחד קודם לזה הראי' ויאל לחזק ולא הרגישה דאם באת לחוש לזה באשה סהרה אין לדבר סוף ולא תוכל לנגוע לטהרות לעולם בלא בדיקה ואף בדיקה לא תועיל דהא אין ידה בין עינה ואולי עם סילוק ידיה ראתה אלא ע"כ ל"ל דבאשה טהרה שמעינה סתם לא חיישין לזה דמסתמא מרגשת בעלמה בעת שראתה דם ואין לחוש שמואל ראתה שלא בהרגשה דזה היו מליאות רחוקה ואף בעת הרגשת מי רגלים והרגשת עד מרגשת בעלמה הרגשת פתיחת המקור או הרגשת אחרת וידעת להבחין בין הרגשת דמי נדוהה ובין הרגשות אלו ורק גמורה דם טורי בדרכים אלו ולא הרגישה תולה שמואל בדרך רחוק טעמה בין הרגשת דם להרגשת העד וכדומה שחזקת הרם לבוא בהרגשה דוקא [וכמו שכתב הרמב"ם בפ"ט מאיב דה"ל] אבל כל עוד שלא תראה אין חוששין לזה (א) וכן מוכרח לשון הגמרא דכל החשש דשמואל העמידו כותלי בית הרחם (גדה דף י"א) והל"ל כותלי בית הרחם העמידו וכו' וכן בדרך ב' דילמא הגם הגם חותא וכו' הרי דאין חוששין לראי' אחרת שמואל ראתה ונפל לארץ דבאשה טהרה לא חיישין לזה וכל מה שאנו דנים אין לנו דנים אלא ראייה זו שמואל הראייה זו כיון שנמצא עתה בבית החיטון או כשתראה לגמרי כבר יאחזה זמן מה לבית החיטון ועומד שם דהא אין סביר לומר דדוקא עתה בעת בדיקתה יאל הדם ולא קודם רגע אחת ולכן כיון שאנו דנים דוקא על ראייה זו לא חיישין לה אלא לקדשים לא לבעלה דהדם שיאל עתה כיון שיאל אין דרכו להתעכב כלל ותיכף יאל הנהו ולא חששו שמואל נחשב בבית הרחם אלא לקדשים שזה מליאות רחוקה היא (ב) וכמו שביארתי כי בקונטרסי הראשון משאיכא באשה שמעינה פתוח ואין חוששין לה שמואל ראתה וכיון שעוד לא ספרה י"ג ולא הרגישה ונפל לארץ ומחמת חשש זה לריכס אלו לבדיקותה ובדיקותה נועלת דאם איתא דראתה ה"י נאמר דם מה בבית החיטון שאין מדרך הדם ללכת טלו שלא יאמר שום רשע בארץ ולא חיישין לזה אלא למאן דסובר וסומכת דאורייתא דכיון שהגיע וסתה וחזקה שאינה בזמנו בא חיישין למליאות רחוקה אולי ראתה דם מועט וכו' נפל לארץ ולא הרגישה ולא נאמר שום רשע בארץ משאיכא שלא בשעת וסתה או למאן דסובר וסתה דרבנן לא חיישין לדרכים רחוקים כאלו:

תבוא לדינא אחרי שביארתי טעם הבדיקות לסברת הסבירים דבעינן בדיקת חו"ס נראה ברוב דלאו דוקא בעינן שתבדוק בכל מקום ולא תניח אף מקום קטן מאוד שלא תבדוק אותו דזה דבר שאיך להיות אלא דלריכה לבדוק בכל האפשרות דשמואל נשתייר באיזה מקום קצת מהדם וכיון שבדקה בהרבה מקומות מאינן ומלאתה טהרה יכולה לסמוך דאם איתא דראתה ה"י נשתייר באיזה מהמקומות ולזה לא חיישין שמואל נשתייר באיזה מהמקומות שלא בדקה דהא איך לבדוק כל ארץ דזה דבר רחוק ומחא' טעמא סומכת הבהולה על בדיקה ומה גם כיון דלא תמצא הכתם אלא במקום אחד איך לומר דבכל פעם שראתה דם יאמר לחית קצת רק במקום הזה דוקא זה דבר שאי

(א) הגה"ה ג' [ובזה נסתר דעת החורד שאומר דאשה שלא בדקה בעת וסתה אחיכ ומלאתה טהרה דק"ל וסתות דרבנן וטהור דזה דוקא בשל"ה ה' בינתיים לא הרגשת מי רגלים ולא הרגשת עד דסובר דכל הקולא שלא לחוש לוסתה הוא משום דאם איתא דהי דם הוה מרגשת משאיכא בדרכים האלו הא י"ל דסברה הרגשת מי רגלים והרגשת עד עיין בדבריו ולדעתו זה שגגת הוראה וכל הפוסקים הראשונים לא חששו לזה כלל ולא הכירו זאת בחיבוריהם וכמ"ש דזה היו מליאות רחוקה שלא תרגיש בין הרגשת עד להרגשות אלו ודוק בזה:]

(ב) הגה"ה ד' דדוקא לאחר שיאל הדם נשתייר קצת לחות שיכול להשאר בבשר זמן מה לא כל עיקרו של הדם לא יאל לעולם לחזק יאמר הכל בבית החיטון ואם נחליט דגם בעיקר הראייה יכול להיות שלא תראה רק טיפה אחת יאל מהמקור וישאר קם לעולם באמת יאז דכל הפלוגתא דהאי והלל היא ברואה ראייה גמורה לא במולאת ע"י בדיקה ובמולאת ע"י בדיקה עמא לביע למפרע אלא שמשון דש"י נראה דנהלקו גם באינה רואה אלא שמואלת בעת בדיקתה ובע"כ ל"ל כדרך הראשון:

(שו"ת יו"ד)

הגמרא בדף כ"ז דקאמר לשלם דאריגה ואמר הרגשה עד ושמע
הא וכן אימר הרגשה מי רגלים וכו' הרי דעושה בהרגשה זה
ח"ד כח"ד ולא אדע מה מלא בזה ויחזר מאשר כתבתי בדמקום
ד"ש הכרח לומר דעשה בהרגשה אמרין זה לא במקום שאין לו
הכרח ולכן ברורה דם בעת עשיית לריכה מיושב דאי אפשר לרש
המקור שיבוא ביחד עם המי רגלים באופן זה בשום אופן לכן אף
דאריגה ואומרת שהרגשה הרגשה שיבוא בה הרגשה בעת יציאת
דמ המקור עכ"ז ע"הרה ואמרין דעשה כיון שבשעה שהיא יושבת
אי אפשר לבוא הדם עם מי רגלים וכן לרי בעומדת ג"כ בע"כ
הסב"א דהדר מי רגלים למקור היא סב"א רחוקה ולכן בע"כ
לריכין אלו לומר דעשה בדמיונה בזה א' וכן בעד ש"ה נתון
תחת הכר ומלא כחם עגול דמטהרין אף דאריגה הרגשה דם
עכ"ז כיון דדם קיטור אי אפשר להיות עגול ודרכו לבוא רק משוך
בע"כ ל"ל דעשה בדמיונה וסברה על הרגשה עד דהוי הרגשה
דמ מקור. וכן להיפוך במשך עמא נראה אף דאריגה הרגשה
עד משום דכחם אין דרכו לבוא משוך ולכן אמרין דעשה
בדמיונה וסברה על הרגשה דם מקור הרגשה עד וכן נראה מלשון
הגמרא משוך ודאי מגופה אחא ויש לדחות זה. ועיין מה שכתבתי
לעיל בהגה"ה. וכן כשמואלת דם לאחר זמן אף דהרגשה הרגשה
ששייכה לרש המקור עכ"ז כיון דאין דרך הדם להתפזר הרבה
בע"כ אנו אומרין דהוי הרגשה שמש והיא טעם בדמיונה וסברה
דהוי הרגשה דם המקור וכן באינו רחוק כ"כ הוי ספק מחמת זה.
וכן לאחר ג"כ בסיפוך דבאותיות יב"א קרבן אף אס ה"י רק הרגשה
שמש דאמרין דמסתמא טעם בדמיונה וטודאי הוי הרגשה דם
המקור רחוקה ברורה לרש המקור שבה בהרגשה והגמרא נקט
דאריגה לרבותא דאפילו היכא דאריגה הרגשה דם המקור (באופן
הרגשה) עכ"ז לאחר זמן פטורים וכמש"ל בהגה"ה וד"ק :

ד' ומה שהעיר כח"ד על קונטרס הראשון הגני לבאר דברי
אשר כתבתי שם אכ"י כתבתי אשר לדעתי בעונה
הסמוך לוסיפה הוי מיעוט המזי ר"ל ד"ש מיעוט המזי שמקדימין
או מאחרין באותה עונה ע"מא אכל הרוב או עכ"פ החי רואין
בוסתן ממש ולכן בעונה הסמוכה לוסיפה לע"ד וסתות דאורייתא
הוי גז"ה ש"ס איסור על ע"ש הזמן אף אס ישמש וממלא טהורה
ולמ"ד וסתות דרבנן אין שום איסור על ע"ש הזמן ואס ישמש
וממלא טהורה לא יעשה איסור כלל אכל אס ישמש וממלא טמאה
אז לכולי עלמא לענין איסור בא על הגדה הוי שוגג דלא הוי אינס
אף למ"ד וסתות דרבנן דעכ"פ מיעוט המזי משנים ורואין בעונה
הסמוך לוסיפה. וגם מויד לא הוי אף למלא דסובר וסתות דאורייתא
דלענין בא על הגדה הוי שוגג דאין זה אלא מיעוט שמנים ורואין
סמוך לוסיפה אכל בעונות הוסת בעלמא נראה לי לומר דהוי או
רוב או עכ"פ ספק השקול ולכן לדעתי כאשר אחליט דבעונות
הוסת ע"מא הוי ספק השקול אומר אנכי דמי ליועד ש"ס שתי
חתיכות אחת חלב ואחת שומן היתכן שיהא מותר מן התורה
לאכול אחת מהן ולסמוך ע"מא דשמיא יעלה בידו החתיכה של
שומן. וכמו כן עונת הוסת בעלמא כאשר אחליט דהוי רוב או
עכ"פ ספק השקול. ולכן דקדקה הגמרא בשבועות לומר דאורייתא
בסמוך לוסיפה דאי בעונות הוסת ממש הוי מויד לכולי עלמא.
ואין נפקא מינה בעונות הוסת ע"מא בין למ"ד וסתות דאורייתא
ובין למ"ד דרבנן אלא באס עבר וסתה ולא בדקה ולא ראתה
דלמ"ד דאורייתא דסובר דהוי חזקה גמורה ואולי סובר דהרוב
אינס משנים וסתן עכ"פ לעקור מכל וכל ולכן הקפידה התורה
ואסרה אף אח הזמן בעלמא וכיון שנקבע שם איסור על הזמן
אינו נטער עדי נדע בבירור שעקרה החזקה ולכן תלין מספק
לחומרא להעמידה בחזקת איסור. ואמרין דראתה והרגשה ושכחה
וכדומה. ולמ"ד וסתות דרבנן כיון דעוד לא נקבע שום איסור
דהא

אי אפשר שלא יאמר רש"י כח"ד יוס או יוס תמים איכא באשה
שהפסיקה לראות בין השמשות לא תוכל להפסיק בזה היום עכ"ד
כח"ד. אכ"י שומד במקומי דנוכל לומר שר"ד להפסיק זמן מה
ר"ל שדע שנסתם המעיין וכיון שאינה מולאת בחו"ס הוי ראי'
ברורה שבה נסתם המעיין. דכל עוד דמעינה פתוח אי אפשר
לאותו מקום להתנקות מרש בשום אופן וכמ"ש זה בהגה"ה
ראשונה שלי שכתבתי השניה לכח"ד. והזמן לא מכל לידע רק
זה לא הוכחה ברורה כיון דנתקנה באותו מקום בחו"ס [לדעת
הסוברים קן] ולא נשאר שום רש"י דם מסתמא נסתם המעיין
דכל עוד שהוא פתוח מהפצע ללכלך אותו מקום ואס כ"ז זה רחוק
מעט בע"כ ל"ל כן לבעלי סב"א ו. ומה שהקשה דל"סגי בבדיקה
כל דהו רק ששעה העד על בשרה לא אבין זה דמנין נדע שנסתם
המעיין אולי מלכלך הגה מליה לר ש"ה ובע"כ לבעלי סב"א
זו אין שום בדיקה אלא כשתבדוק בית החיטון לגמרי בחו"ס דאי
ראיה ברורה שנסתם המעיין דעבודו פתוח בע"כ לא נתקנה
הבית החיטון ותיקף כשיקנחו יב"א דם אשר תחתיו או דמית מוך
דק באיזו זמן שטבל לשער שכבר נסתם המעיין שאין מדרכו
להפסיק כ"כ זמן ואז נדע בבירור שאס תולידו אח"כ נקי שכבר
נסתם המעיין וכמ"ש בהגה"ה ב' בתשובתי השניה שכתבתי לכח"ד :
א' ומה שכת"ר מספק בדינא דידן מסברה המהרי"א
שלא סמך על זה לצד דאינה מולאת רק במקום אחד הדם
אס לא שדע ש"ס לה מכה אנכי כבר הארכתי בזה למדי בתשובתי
הראשונה דכאן הוי כאילו יודעת בבירור דדם זה הוי מן המכה
כיון שהוא מקומו ומאי ואיכא בציטו לחקור על הדם הזה נאמר
בבירור מחמת ההוכחה שהיא דם מכה איכא הוי כאילו לא נמלא
כלל. ואי משום דאין יסולין לבדוק מקום אחד גם בלא מכה אי
אפשר שיוכלו לבדוק בבית החיטון שלא יאמר אף מקום קטן אחד.
וכמו בתולה שאי אפשר לה לבדוק בשום אופן כל בית החיטון
וכמו שהעיר כח"ד בעלמא ולחזור אחרי חומרות לא אשכחין
דאיכא גם הך דינא דמהרי"א שמיכר הרבר שכל פסע בעת
בדיקתה מלאה דם ואיכא אף אס יתברר שזה מכה במה תטהר
כשתמלא בעת וסתה אלא בע"כ ל"ל כיון דסמכין לומר דזה הדם
הוי דם מכה סגי בבדיקה חו"ס שצ"א מקומות וכפ"ט אשר
לדעתי ברור דכל הבדיקה הוי רק מדרבנן וכמ"ש בתשובתי
הראשונה [ואף כי אדע כי הרבה מן הפוסקים לא ידמו כן] ומן
התורה סגי בשימת לב שאינה רואה ויכול להיות דלאחר שנסתם
המעיין אינה רואה שוב אלא בהרגשה ו"ע. עכ"ז י"ה איך שיהיה
גם אנכי אומר אס אפשר בבדיקה הנו"ב וכמ"ש כח"ד איז מה
טוב אכל כאשר הרבר בעיר קטנה ושם אין מילדת מומחה בזה
לא אדע אס תוכל לעשות כן לזאת בע"כ לריכין אנו לסמוך על
הבדיקה דמעינה כ"ס ארוך חלול וסדחוק הרבה למר גפן לראשו
בכ"י שטבל לשער שממלא כל פי המקור ואח"כ תוליד המוך לחון
ותוליד הכ"ס הארוך ותוכל לשער כי לא נשאר הכחם כ"א באיזו
יעלה לה באופן זה כל הבדיקות :

ב' ומה"ש כח"ד שלא תטבל עד יוס השמימי לא אבין
שותא דמר דמה תועלת יהיה אס חושש לחשש
דחוד דשמיא הדם יורד ללדדים ולא יאמר בראשו כלל
איכא אין לרבר תקנה. ואס סמך כח"ד על בדיקות שבאמנע על
הרמב"ן שאינה לריכה בדיקת חו"ס איכא תוכל לסמוך ולטבול גם
בלי השמימי וייעיב כח"ד להביני אמריו בזה :

ג' מה"ש כח"ד על דברי שכתבתי נגד החו"ד והחלטתי דמרגשה
בטוב בין הרגשה עד ומי רגלים להרגשה פתיחת המקור
להוציא דם ורק ברמזה דם וחזקת דם לבוא בהרגשה ואס לא
הרגשה תולין בע"כ שטעמה בין הרגשה מי רגלים ועד להרגשה
פתיחת המקור או הרגשה גופה להוציא דם נדה דאיכא קשה סוגיית

א' הגה"ה א' ואפשר דאף ר"מ אינו מטמא אלא דוקא כשהרגשה הרגשה שמרגשין בעת יציאת הדם מהמקור וכיון שמרגשת הרגשה
דם לא אמרין דעשה בדמיונה ואמרין דהדר מי רגלים למקור ואייתי דם אכל במרגשת הרגשה מ"ד באמת אף לר"מ
טהורה אף בעומדת כיון שהדבר רחוק שיחזרו מ"ד למקור ולהביא דם רק אמרין זה בהכרח כי היכי דלא ימלא הרגשה מ"ד היא
ואפשר לומר דהגמרא נקט לרבותא דאפילו אריגה ר"ל הרגשה דם עכ"ז ביושבת לר"מ ולר"י אף בעומדת טהורה אכל לר"מ בעומדת
אף בהרגשה מי רגלים מטמא מטעם דרוב דמים באים מן המקור ובהרגשה ובע"כ ל"ל דעשה וסברה הרגשה מ"ד הם ו"ע בזה :

שהיא בתוך היא יום שבין נדה לנדה והוא מטעם הגיל דבזמן וסאה אי אפשר לה להיות זבה שאין זה בלא עת נדוטה. שאין לך עת נדה יותר משעת וסאה ודו"ק בזה. [ובסמוך תראה דעת הרפ"ת בזה]:

א [ב] ראתה בריח וחזרה וראתה בכ"ג צו נעשית נדה מזמן כ"ג ועובלת בליל שלשים ומוסרת אפילו ראתה כל שבעה ומהם כנכסים בימי זיבה. והטעם כיון דהתחילה לראות בעת נדוטה אף שהוא יום אחרון מיום זמנה עכ"ז כל הראיות שתראה לאח"כ בכל השבעה ימים לא מיקרי בלא עת נדוטה דכל ז' הימים מעינה פתוח וקריא הכל עת נדוטה והראיה דאיה קובעת לה וסאה בימי נדוטה והכל מטעם הגיל דהחזקה להיות מעינה פתוח [ובסמוך תראה איך הכל מוצא בדברי הרב ז"ל וראויותיו]:

א [ג] ראתה בריח בוסתה הקבוע לה ואח"כ ראתה בכ"ז וכ"ח נעשית זבה גדולה אף שלא ראתה מן הראייה ראשונה ואילך דכיון דעברו ז' ימי הגדה לאחר י"א ימי הזיבה ועדיין לא הגיע עת וסאה הוי בלא עת נדוטה ודו"ק זבה יש לה ולא דין נדה. [והרפ"ת חולקים ע"ז ולקמן בעור השי"ת יתבאר על כוון]:

א [ד] ראתה בריח בוסתה הקבוע לה ואח"כ ראתה בכ"ה לחודש ונעשית נדה ואח"כ ראתה בריח יראה לי שכל זמן שלא עקרה הוסת יתחילו ימי נדוטה מריח ותטמא שבעה ימים מריח כשם שאין וסאה הקבוע לה מפסיק ימי הזיבה ככה מפסיק גם המנין מנדוטה ויתחיל ממנו המנין למנות ימי הנדה ואחריו זיבה. ואמרינן עיקר ראייתה היתה ראיה לראות בריש ירחא ואל דאקדים וחזיתא דמים יתיריים היא דאיתוסף בה. דאם לא ימא כן אלא תשלים יום אחד לימי נדוטה ואח"כ אם תראה עוד איך י"ה דינה לא זבה שהרי בבת נדוטה היא שהיא בתוך ז' ימים מקביעת וסאה ולא נדה דהא עברה שבעת ימי נדוטה ואי אפשר לה לחזור לנדוטה עדי יעברו היא יום שבין נדה לנדה אלא העיקר דתיכף כשהגיע וסאה נעשית נדה בתחלה באיזה ראייה שתראה בהשבעה ימים הראשונים ודו"ק בזה. ואין זה מוכרח ד"ל דכיון דכבר ראתה בימי נדוטה אין ראיית הוסת שעומד בתוך שבעה ימי נדוטה עוקר המנין דדוקא ראייה שהיא בלא עת הוסת עוקרת אבל ראייה שהיא בימי וסאה אף שקדם את הוסת אין הוסת משנה ראייה זו ולפיכך בזה ה' יאיר עיני במאור תורתו:

א [ה] לא ראתה בריח בוסתה הקבוע לה רק אימרה חמשה או ששה ימים נעשית ג"כ נדה ממנו מתחילין למנות נדה וזיבה אף שלפי החשבון ה' לה להיות זבה והכל נקרא עת נדוטה כיון שלא נמשך יותר משבעה ימים מעת התחלת וסאה הקבוע וזה מוכרח לשיטת הרב ז"ל וגם מסתייע דבריו מהך דדף ל"ט ב' קא סבר רב פשא עשרין ותרתינן מעשרין ותרתינן מנין נדה ופתחה מכ"ז מנין הרי דמנין לנדה ופתחה מכ"ז אף שלפי החשבון היא בימי זיבה וכן מסתייע מכאן דעת הרב ז"ל דלדעת הרפ"ת למה הוצרך הגמרא לומר זה דמנין נדה ופתחה מכ"ז דלהרפ"ת אין שום שייכות לפתחי נדה עם ימי וסאה אלא מוכרח דהעיקר כהרב ז"ל דימי נדה תלוין בוסתה ולכן אשמיך דאף דוסתה מעשרין ותרתינן מנין עכ"ז נדה ופתחה מכ"ז מנין כיון דלא נתאחר אלא חמשה ימים ועומדת פתח עודנה בימי נדה מתחילין ממנו למנות ימי נדוטה ודו"ק בזה. ודין וסאה השניה אם היא וסא שכלו במנין ימי החודש כגון ריש ירחא וריש ירחא או תמאש בירחא ותמאש בירחא נראה דכל עוד שלא נעקר שלשה פעמים מתחיל בזמנו. ועיין בהרמב"ן בחידושו למס' נדה בסוף פרק האשה. ואם הוסת הוא וסא של הפלגה דעת הרמב"ן דהלכה כריה ברי' דרי' נדה שם דממנין השני מוכין כיון דכל נחומי ימא אחרי כותי'. והראב"ד פוסק כרב פפא כיון דעיקר מיתרא דריש נקטינן כותי'. דבפרק האשה מיימי לרביו סתמא דתלמודא בלא שום חולק ממילא נקטינן כותי'. גם בזה דמוכר דעשרין ותרתינן מעשרין ותרתינן מנין ר"ל מזמן ראייה ראשונה ורבין נחומי ימא ג"כ לא פליגי עלי' דמפרשים מילתא דרי' כמו דרי' ברי' דרי' אצל

והא על טעם הזמן אין צו איסור וכיון שעוד לא נקבע בה שום איסור והזמן עבר שוב אין לחוש לו כיון דלא הרגישה ואין לחוש ולומר דהרגישה ולא אדעתה או דאפשר לומר כיון דחזיקה דהמורה הטילה איסור על טעם הזמן אף דלאח"כ אגללי' מילתא דלא ראתה מוכרח דהמורה חששה לספק זה יותר מלשאר ספיקות ודנה את הספק הזה לדאי לכן מחמירים בספק זה וכעין אמרם בסוטה וסומא דילפינן מסוטה מחמירין בספקה משאיכא למיד וסמות דרבין ודו"ק:

ה [ו] כתיב לתוך למה חייב קרבן אפרישה משום דאמרינן אילו ה' יודע מסתמא ה' מתחזק על יצרו שלא לעבור על רצון קונו זה ברור וטוב מאוד וגם אנכי כתבתי כן בחידושי. ומה שפקק בזה מדברי הרמב"ם דפ"ד אין זה כדאי לרחות דבר זה דסוגת הרמב"ם ד"ש בזה איסור כרת להחזירו בזה אם יכול לכבוש יצרו ולא כבשו הודיע הרב ז"ל ד"ש בזה איסור כרת ובעיני ל"ל סברא זו לרא' דמחייב חטאת על כל כח וכח (יבמות דף ל"ד א'):

סימן ד

לכא דעת הרמב"ם בענין מספר ימי נדה וזיבה אשר קרו עליו כל נושאי כליו ואנכי בעזרה"ת אבאר דעתו וכל סוגיות הש"ס איך יתפרשו לדעתו ומה' אשאל מענה שלא אכשל בדבר הלכה אמן ביד:

א [א] אשה שיש לה וסא קבוע ר"ל שקבעה לה רגילות באיזה זמן מהמנים שתראה צו תמיד כשיגיע זה הזמן. ובאשה הזאת זמן וסאה הקבוע לה נקרא עת נדוטה דהעיקר אללנו שיש באשה שני מיני ראיות דם טמא. האחת בימי נדוטה שנינה שנעשית נדה בראיה אחת כל שבעה בין תראה בהם ובין לא תראה בהם כלל. ולאחר שבעה מותרת אם פסקה בטהרה. והשניה שתראה האשה בלא עת נדוטה. ודינה או זבה קטנה ביום אחד או שני ימים או זבה גדולה ברואה שלשה ימים. והעיקר הזה י"א לנו מלשון הכתוב גבי זיבה בלא עת נדוטה. יהאשה הו ר"ל שיש לה וסא קבוע לנדוטה כל זמן שתראה בעת וסאה אי אפשר לה להיות זבה שהרי העיקר אללנו שאין זיבה אלא בלא עת נדוטה. וכל דם שתראה בעת וסאה דם נדה יחשב ודינה כדם הגדה. למשל האשה הו יש לה וסא קבוע בכל ריש ירחא מעתה בין שתראה בריח או בכל ה' ימים שאחר ריח תהיה נדה מן הראי' הראשונה שבתוך ז' ימים אלו. שה' ימים אלו נקראים ימי נדוטה. שהרי קבעה לה וסא בתחילתן לכן ראויים כולם לימי נדה שבאיזה מהם שתראה בתחלה תעשה נדה. ותהיה בנדוטה כל שבעה מראיה זו ואילך. וכל דם שתראה משמיני שבסוף ראיה זו ועד שמונה עשרה או שלא תראה כלל באלו ה' ימים יחשב בלא עת נדוטה מפני שהם שלא בזמן הוסת שלה ואף לא ב' ימים אחריו ומן יום שמונה עשרה עד יום עשרים וחמשה כל דם שתראה באלו הימים תעשה ע"י הראייה הראשונה מאלו השבעה ימים נדה. וע"י הראיות שמעשרים וחמשה עד ר"ח תעשה זבה בין אם הם סמוכין לימי נדוטה ר"ל שראתה ביום י"ט ובין אם הם רחוקות מימי נדוטה כגון שלא ראתה באלו ה' ימים מי"ח עד כ"ה אם לא שעומדת בימי נדוטה ר"ל שראתה ביום כ"ה. שאז עכ"פ כל הימים האלו הם ימי נדה. כיון שתחילת ראיית נדוטה ה' בימי נדוטה ובר"ח פעם שניה זמן וסאה ונעשית נדה בראיה שתראה צו או בכל ה' ימים הראשונים. נמלא לפי האשה הזאת אם ראתה בריח בזמן וסאה הקבוע לה ונעשית נדה כל ה' ימים כדינה ואח"כ ראתה ביום השמיני והשמיני והשמיני ונעשית זבה גדולה וספרה אח"כ ז' נקיים ואח"כ ראתה ביום ונעשית נדה שבעה ימים ואח"כ בכ"ז ובכ"ח ונעשית זבה גדולה ואח"כ כשיצא יום וסאה הקבוע לה בריח ותראה צו תשוב להיות נדה ע"י הראייה האת וסמאה שבעה לנדוטה ועד זה יצאו ימי נדה בתוך ימי ספירת נקיים לדעת הרב ז"ל כמו שיצא לפיט בדעת הרב ז"ל. וכמו כן אם ראתה בתשעה עשר ואח"כ ראתה בריח תעשה נדה ולא זבה אף